

RAPLA VALLA SOTSIAALVALDKONNA STRATEEGIA AASTATEKS 2023–2035

Detsember 2022

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS	2
2.	TAUST	3
3.	VISIOON AASTAKS 2035	3
4.	EESMÄRGID JA MÕÕDIKUD	4
5.	TEGEVUSPROGRAMMID	6
6.	MEETMED	6
7.	STRATEEGIA RAKENDAMINE JA SEIRE	7
8.	STRATEEGIAKAART	8

1. SISSEJUHATUS

Rapla vald on enam kui 13 000¹ elanikuga 860 km² suurune vald, mis moodustati 2017. aastal Rapla, Juuru, Kaiu ja Raikküla valla ühinemisel. Rapla vald on ühtlasi ka maakonna keskuseks. Valla keskuseks on Rapla linn, endistes vallakeskustes on moodustatud teenuskeskused (Juuru ja Kaiu alevikus ning Raikkülas).

Rapla vallas elab 2022. aasta alguse seisuga 983 eelkooliealist last (vanuses 0-6 aastat), 1423 põhikooliealist last (vanuses 7-15 aastat), kelle osakaal kokku on ca 17% elanikkonnast, 7914 tööalist inimest (vanuses 16-64 aastat) ehk ca 60% elanikkonnast ning 2768 inimest vanuses 65 ja enam aastat (22,6% elanikkonnast). Puudega isikuid elab vallas 31.12.2021 seisuga kokku 1098 (ca 8% elanikest)².

Viimase 10 aasta jooksul on elanike arv vähenenud 1169 inimese võrra, mis teeb kahanemise suuruseks ca 8%. Vastavalt elanike arvu prognoosile on aastaks 2040 Rapla valla elanikkond tänasega võrreldes märgatavalt enam vananenud. Üle 65-aastaste elanike osakaal ületab 25% elanikkonnast, laste ja noorte (vanus 0-14) osakaal langeb 13-14% -le ning tööaliste elanike (vanus 15-64) jääb enam-vähem samale tasemele (60-61%), sh suurim vanusegrupi moodustavad 2040. aastal elanikud vanuses 45-54³.

Strateegia lähtub sotsiaalvaldkonna praegusest olukorrast Rapla vallas (vt. Lisa 2), valla arengukavas püstitatud sotsiaalvaldkonna eesmärkidest ning valla sotsiaalhoolekande ja tervise valdkonna arengukavast⁴, mis oli koostatud enne valdade ühinemist. Strateegia aluseks on peamised lahendamist vajavad väljakutsed, mille puhul on arvestatud ka riigi tasandil määratletud väljakutseid ning poliitikasuundi.

Soovitatud tulevikku kirjeldab visioon, mida täpsustavad konkreetsemad eesmärgid, mille poole liikumiseks vajalikud suunad on määratletud tegevusprogrammide ja meetmetena.

Lisaks olemasoleva olukorra analüüsimisele korraldati strateegia koostamise protsessis visiooniseminar, üks strateegia arutelu seminar ning kaks juhtrühma kohtumist, kuhu olid kaasatud sotsiaalvaldkonna spetsialistid ja asutuste juhid ning kaks strateegia arutelu volikogu sotsiaalkomisjonis. Strateegia koostamist koordineeris Rapla Vallavalitsus, kes on strateegia omanik ja rakendaja. Seega on tegevuskavas esitatud tegevused, mis on vallavalitsuse pädevused ja mille rakendamist on võimalik vallavalitsuse poolt juhtida.

¹ Rahvastikuregistri andmetel elas Rapla vallas 01.01.2022 seisuga 13088 elanikku, nendest Rapla linnas 4865 elanikku (37,17%)

² Allikas: Sotsiaalkindlustusamet

³ Rapla valla arengukava aastateks 2018-2025 Lisa 1. Rapla valla profiil. Kättesaadav:

https://rapla.ee/documents/17843026/35653225/Lisa1_Rapla+valla+profiil.pdf/a14c2204-f552-4d7f-9b74-2e0014c84ae7

⁴ Rapla valla sotsiaalhoolekande ja tervise valdkondlik arengukava aastani 2025, kättesaadav: <https://rapla.ee/documents/17843026/20470488/Lisa+7+-+endise+Rapla+valla+sotsiaalhoolekande+ja+tervise+valdkondlik+arengukava+aastani+2025.pdf/7e811185-e9c9-4356-9ec6-77a79c48af1e>

2. TAUST

Strateegia koostamise käigus määratleti 7 peamist väljakutset, mille lahendamisele strateegia on suunatud. Strateegia olulisteks osisteks on visioon, mis kirjeldab soovitatavat tulevikuseisundit, selle saavutamiseks püstitatud eesmärgid ning neist tulenevad tegevusprogrammid. Tegevusprogrammide elluviimiseks on kujundatud meetmed ehk seotud tegevuste kogumid, mis on konkreetsete tegevustega koos esitatud tegevuskavas (Lisa 2).

Sotsiaalvaldkonna peamised väljakutsed on:

1. Lastega perede heaolu tagamise vajadused kasvavad tulenevalt üha individuaalsemate teenuste, nõustamise ja sotsiaalse võimekuse tugevdamise vajadusest. Laste ja noorte võimekuste arendamine võimaldab ennetada tagajärgedega tegelemist tulevikus sotsiaalsüsteemi kaudu.
2. Vanemaealise elanikkonna suurenemine toob vajaduse neid avalikku ellu enam kaasata, sh nende töö- ja ühiskonnaelus osalemise aega pikendada, ning nendele iseseisva toimetuleku tagamiseks teenuseid arendada ja pakkuda.
3. Üha suurenev on vajadus tagada erivajadustega inimestele isikukesksed võimalused iseseisvaks toimetulekuks ning nende kaasamine töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks.
4. Rahvastikuarengud toovad kulusurved valla sotsiaal- ja tervise valdkonnale, mille tõttu on vajalik investeerida inimeste toimetulekuvõime tagamisse ja kvaliteetsete sotsiaalhoolekandeteenuste pakkumisse.
5. Panustamine turvalisse elukeskkonda ja valla elanike liikumisharjumistesse aitab pikendada tervena elatud aastaid, mis omakorda vähendab surveid sotsiaalhoolekandesüsteemile.
6. Optimaalsete lahenduste leidmine vajalike tervishoiu- ja terviseteenuste kättesaadavuse tagamiseks kohapeal.
7. Sotsiaal ja tervishoiu valdkonna juhtimise tegevuste killustatus ei võimalda valdkonnaüleste lahenduste ja abi pakkumist inimestele.

3. VISIOON AASTAKS 2035

Rapla valla sotsiaalhoolekande süsteem on turvaline, abivajajakeskne, jätkusuutlik ning toetab elanike iseseisvat toimetulekut ja heaolu.

Rapla vald on turvaline elukeskkond. Elanike sotsiaalset heaolu toetavaid teenuseid korraldatakse valdkondade- ja asutusteüleses koostöös, et tagada inimeste vajadustega sobiv ja personaalne teenus.

Rapla vallas on selleks on hoolivad ja kompetentsed sotsiaalvaldkonna spetsialistid, kellel on vajalikud oskused ning toimivad koostöövõrgustikud abivajaduse erinevate elanikkonnarühmade abivajaduse märkamiseks, ennetamiseks ning vajaduspõhiselt toetamiseks.

Vallas on jätkusuutlik sotsiaalse heaolu ja -hoolekande süsteem, tagatud on piisav rahastus, kompetentsed erialaspetsialistid ning kvaliteetsed teenused.

4. EESMÄRGID JA MÕÕDIKUD

Visiooni saavutamiseks on püstitatud strateegilised eesmärgid. Iga eesmärgi juures on välja toodud mõõdikud eesmärgi saavutamise hindamiseks.

1. Lastega peresid abistatakse vajaduspõhiselt, laste ning noorte heaolu toetatakse võrgustikupõhiselt

Mõõdikud:

M1.1 Vanemlike oskuste arendamise programme/ tegevuste arv

(siht: vähemalt 1 aastas)

M1.2 Käivitatud ja toimivate tugi- ja koostöövõrgustike arv laste ja noorte toetamiseks

(siht: 1 tugivõrgustik vanematele, 1 valdkonna koostöövõrgustik, kokkulepitud põhimõtted/ süsteem regulaarseks infovahetuseks/ ühtse infovälja loomiseks)

M1.3 Laste ja noortega seotud tugivõrgustik

(siht: Võrgustik käivitatud)

M1.4 Varajase märkamise süsteemi rakendamine

(siht: süsteem olemas ja rakendatakse)

M1.5 Sihtrühma teadlikkus ja rahulolu (siht: Keskmiselt vähemalt 4punkti 5p-skaalal)

M1.6. Osakaal abivajavatest lastest, kes saab vajadustele vastava/ sobiva abi

(siht: 100%)

M1.7 Täiendavad kulutused ennetavatesse tegevustesse

(siht: Vähemalt 10% iga-aastasest valdkonna kuludese kasvust)

2. Vanemaealistele on tagatud võimalused iseseisvaks toimetulekuks, töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks

Mõõdikud:

M2.1 Osakaal eakatest (80+) elanikest, kelle abivajadus on teada/ hinnatud

(siht: 100% perioodi lõpuks, vähemalt 50% aastaks 2025)

M2.2 Kodus elamist toetavate uute või parendatud teenuste arv

(siht: Kõiki olemasolevaid teenuseid parendatud, vähemalt 4 uut teenust arendatud (nt isiklik abistaja, päevakeskus, päevahoid jt)

M2.3 Koduteenuse saajate arv

(siht: kasv vähemalt 10% aastas / samas proportsiooni sihtrühma kasvuga)

M2.4 Sihtrühma teadlikkus ja rahulolu (üle aasta)

(siht: Keskmiselt vähemalt 4p 5p-skaalal, kasv)

3. Erivajadustega inimestele on tagatud võimalused iseseisvaks toimetulekuks, töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks

Mõõdikud:

M3.1 Osakaal erivajadustega elanikest, kelle abivajadus on teada/ hinnatud

(siht: 100% perioodi lõpuks, vähemalt 50% aastaks 2025)

M3.2 Uute erivajadustega inimestele suunatud teenuste/ projektide arv

(siht: Vähemalt 3 projekti)

M3.3 Erihoolekande teenuste kasutajate rahulolu

(siht: Keskmiselt vähemalt 4p 5p-skaalal, kasv)

M3.4 Sotsiaaltranspordi kasutajate arv/ kasutajate rahulolu

(siht: Keskmiselt vähemalt 4p 5p-skaalal, kasv)

4. Rapla vallas pakutakse kvaliteetseid sotsiaalhoolekandeteenuseid ja toetatakse inimeste toimetulekuvõimet

Mõõdik:

M4.1 Hooldekeskuse baasil pakutavate erinevate teenuste arv

(siht: Hooldekeskuse tegevus on käivitatud)

5. Raplas on turvaline elukeskkond ja rohkem tervena elatud aastaid

Mõõdikud:

M4.1 Toimiv turvalisust toetav võrgustik

(siht: 1 võrgustik, regulaarne infovahetus ja koostöö toimib)

M4.2 Turvalisust tagavate meetmete arv

(siht: vähemalt 1 igas valla piirkonnas)

M4.3 Tervisealast teadlikkust tõstvate, tervislikke eluviise propageerivate tegevuste arv

(siht: vähemalt 1 aastas)

M4.4 Vaimset tervist toetavate tegevuste/ programmide arv

(siht: vähemalt 1 aastas)

M4.5 Investeeringud liikumist toetavasse keskkonda

(siht: vähemalt 1 igas valla piirkonnas)

6. Vallas on kättesaadavad tervishoiu- ja terviseteenused

Mõõdikud:

M6.1 Vähemalt samal tasemel säilitatud tervishoiuteenuste arv/ osakaal

(siht: Kõik olemasolevad teenused vähemalt samal tasemel (100%))

M6.2 Uute/ parendatud kvaliteedi või kättesaadavusega tervishoiuteenuste arv/ osakaal

(siht: Vähemalt 3 uut/ parendatud teenust)

M6.3 Terviseteenuse osutajate ja tervishoiutöötajate hõlmatus valdkonna koostöövõrgustikesse

(siht: vähemalt 75% teenuseosutajatest)

7. Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonda juhitakse ja teenuseid arendatakse integreeritult ja valdkonnaüleselt

Mõõdikud:

M7.1 Ühtne vallaülene andmekogu/ infosüsteem valla sotsiaal ja tervishoiuteenuste teabe levitamiseks

(siht: loodud ja toimib ühtne andmekogu, andmekogu on ajakohane)

M7.2 Vallaülesed ühtsed põhimõtted info avalikustamiseks valla teenuste kohta ja kommunikatsiooni tagamiseks

(siht: ühtsed põhimõtted kokku lepitud)

M7.3 Hoolekandetasutuste arv, mis on ühtse juhtimise alla viidud

(siht: Kolm asutust)

M7.4 Osakaal teenuseosutajatest, kes vastavalt kvaliteedi/ kvalifikatsiooninõuetele

(siht: 100%)

M7.5 Osakaal valla teenistujatest, kes vastavalt kvalifikatsiooninõuetele

(siht: 100%)

5. TEGEVUSPROGRAMMID

Strateegiliste eesmärkide elluviimist toetavad 7 tegevusprogrammi:

1. Laste heaolu programm
2. Vanemaealiste heaolu programm
3. Erivajadustega inimest programm
4. Sotsiaalhoolekande programm
5. Turvalise elukeskkonna programm
6. Tervishoiuteenuste programm
7. Juhtimise programm

6. MEETMED

Iga programmi raames on kavandatud 2-5 meetet. Meetmed on konkreetsete tegevuste paketid, mis toetavad programmi raames eesmärkide saavutamist.

1. **Laste heaolu programm**
 - 1.1 Vanemlike oskuste arendamine
 - 1.2 Perede tugisüsteem
 - 1.3 Noorte võrgustikupõhine tugi
 - 1.4. Varajane märkamine
 - 1.5. Tugi tuge vajavate lastele
2. **Vanemaealiste heaolu programm**
 - 2.1. Vanemaealiste heaolu ja vaimne tervis
 - 2.2. Abivajaduse varajane märkamine
 - 2.3. Kodus ja kogukonnas elamise toetamine
3. **Erivajadustega inimest programm**
 - 3.1 Erivajadustega inimestele võimalused
 - 3.2. Erivajadusega inimeste teenused
 - 3.3. Sotsiaaltranspordi teenus
4. **Sotsiaalhoolekande programm**
 - 4.1. Rapla Hooldekeskuse arendamine
 - 4.2. Tööealiste oskuste arendamise ja hakkamasaamise toetamine
5. **Turvalise elukeskkonna programm**

- 5.1. Kogukonnateenuste arendamine
- 5.2. Turvalise elukeskkonna tagamine
- 5.3. Elanike terviseteadlikkuse tõstmine
- 5.4. Vaimse tervise toetamine

6. Tervishoiuteenuste programm

- 6.1. Olemasolevate teenuste jätkumise tagamine
- 6.2. Uute teenuste arendamise valmisoleku kujundamine
- 6.3. Koostöö ja võrgustike tugevdamine tervishoiuvaldkonnas

7. Organisatsiooni arendamise programm

- 7.1. Ühtse inforuumi kujundamine
- 7.2. Valdkonna strateegilisem juhtimine
- 7.3. Tulevikku vaatav oskuste arendamine
- 7.4. Asutuste- ja valdkonnaülene juhtimine
- 7.5. Teenuste arendamine

7. STRATEEGIA RAKENDAMINE JA SEIRE

Strateegia eesmärkide juures välja toodud mõõdikuid seiratakse iga-aastaselt, seire korraldamist koordineerib valla arendusjuht kaasates juhtkomisjoni. Juhtkomisjonina rakendatakse arengukava koostamise juhtkomisjoni. Juhtkomisjon esitab kord aastas arengukava täitmise aruande ja täiendamise ettepanekud volikogu sotsiaalkomisjonile.

Seire käigus vaadatakse iga-aastaselt üle ka strateegia lisaks olev 5-aastane tegevuskava ja vajadusel viiakse sisse muudatused, et tegevuskava kataks järgmist viieaastast perioodi.

8. STRATEEGIAKAART

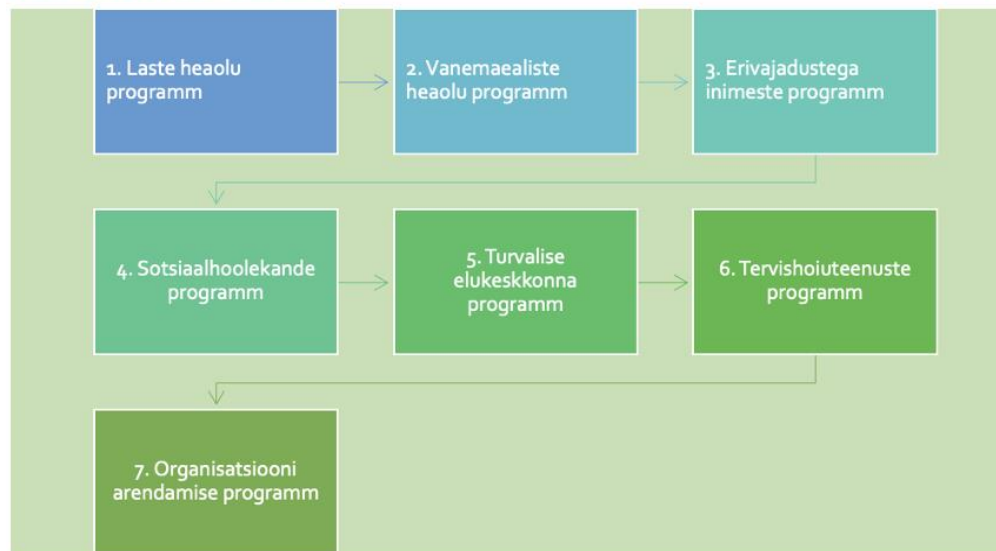
VISIOON

Rapla valla sotsiaalhoolekande süsteem on **turvaline, abivajajakeskne, jätkusuutlik** ning toetab elanike **iseseisvat toimetulekut ja heaolu**.

STRATEEGILISED EESMÄRGID

1. Lastega peresid abistatakse vajaduspõhiselt, laste ning noorte heaolu toetatakse võrgustikupõhiselt
2. Vanemaealistele on tagatud võimalused iseseisvaks toimetulekuks, töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks
3. Erivajadustega inimestele on tagatud võimalused iseseisvaks toimetulekuks, töö- ja ühiskonnaelus osalemiseks
4. Rapla vallas pakutakse kvaliteetseid sotsiaalhoolekandeteenuseid ja toetatakse inimeste toimetulekuvõimet
5. Raplas on turvaline elukeskkond ja rohkem tervena elatud aastaid
6. Vallas on kättesaadavad tervishoiu- ja terviseteenused
7. Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonda juhitakse ja teenuseid arendatakse integreeritult ja valdkonnaüleselt.

TEGEVUSPROGRAMMID

MEETMED

